

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильсүүм
пътхапам
кынчелжээнгээ тууцдаклын

№ 175 (22384)

2021-рэ ильс

МЭФЭКУ

ЮНЫГЬОМ и 23-рэ

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
КЫХЭТЫУТЫГХЭХЕР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЗБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮҮГҮӨТӨШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Урысыем и Президент Адыгеим и Лышъхъэ зэIукIэгъу дыриIагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным видеоконференции шыклем тетэу Адыгэ Республикаем и Лышъхъэу Кумпил Мурат зэдэгүүшүэгъу дыриагъ.

Республикэм исоциальнэ-экономикэ юфхэм язынет, шъольтырым хэхъоныгъэ ышыннымкэ гухэлъеу яэхэм, лъэпкь проектхэр, федеральнэ, шъольыр программэхэр зэрагъэцаклэрэм ахэр атегүүшлэгъэх. Хэгээгү и Президент Адыгеим и Лышъхъэ къельэгүү республикэм иофхэм язынет, Адыгеим ыпашъхъэ ит юфытхъэмэр хэхъоныгъэ ышыннымкэ амалэу илэхэмэр къатегүүшлэнэу.

Кумпил Мурат Владимир Путиным ынаа ренэу республикэм къизэрэтыригъэтрэм, коронавирусым тыптуужыным-

кэ 1эпийэгъу къизэрэтийрэм афэш тхвауегъепсэу риуагъ.
«ИзIигъоу къитэптийрэм ииIуагъэкIэ цыфхэм ящиIэкIэ- псэукIэ зыке- зыгъэIэтыщт проектибэ республикэм щытэгъэцакIэ. ЗэхъокIынгъэхэр зэрэшиIэхэр цыфхэм янэрлъэгъу, ахэм осэ дэгъу къараты. Хэдзынэу блэкигъэхми ар къагъэлъэгъуагъ. Цыфхэр чанзу ахэм къякIолIагъэх. Мэ- къэтиням къизэригъэлъэгъуагъэмкэ, республикэм

ицыпсэухэрэм азыныкъо нахыбэм партиеу «Единэ Россиес» къыды- рагъаштэ», — кыIуагъ Кумпил Мурат.

Гъерекло федеральнэ бюджетын щыщэу сомэ миллиард 1,5-рэ фэдиз республикэм къыIэкIехъагъ. Шъольыр бюджетми сомэ миллион 500 фэдиз къыхагъэкIыгъ. А мылькум щыщ медицинэ, социальнэ юфышIэхэм аратыгъ, оборудование, зызераухъумэрэ пкъыгъохэр, сымаджэхэм ящыкIагъэхэр къа- щэфыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъ-

хъэ къизэрэхигъэшыгъэмкэ, коронавирусыр къизэуэхэрэм япчагъэ джыдээм къеыхуу ригъэхъагъ. Плэкторхэм япро- цент 23-р нэкI хуульэ, оборо- дованиеу, 1эзэгъу учхэу ящы- клаагъэм фэдиз щы, ау джыри шэпхэе заулэхэр атырахыжыгъэхэм. Цыфхэм вакцинер зы- халхъаным лъэшэу анаэ ти- рагъэты. АшкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэрахъэх, икъун фэ- дизуу вакцинэхэр щыIэх, ахэр зыхарагъэлъхан зэрэфаемкэ цыфхэм адэгүүшүэх.

Адыгеим и Лышъхъэ къизэ- риуагъэмкэ, республикэм нахь поянкIэу хэхъоныгъэ ышIэу

ыублагъ. Зэхэугъоегъэ продук- тэу республикэм къышахъыкъэр проценти 104-м, промышленнэ производствэм индекс процен- ти 108-м нэсигъ, бюджетым ежь ифедэхэм проценти 126-кэ ахэхъуагъ, республикэм исхэм япроцент 1,3-м юфшэн ямыIэу — аягъэнэфагъ, ильсэым ыкIэхэм ехуулIэу процент 0,8-м ар нэ- синэу кынрадзэ. 2020-рэ ильс- сым ибэдээогъу республикэм исхэм япроценти 4,8-м юфшэн ялагъэп.

Адыгеим и Лышъхъэ къизэрэхигъэшыгъэмкэ, нахыбэрэм- кIэ аш фэдэ гъехъагъэхэр язы- гъэшIыгъэр инвестициихэр къизэрхалхъагъэр ары. Мы аужыре ильсхэм республикэм инвестиционнэ проектышко заулэ щыпхырашыгъ.

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб. ит.)

Экономикэр зыпкъ иуцожьыгъ

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къэралыгъом иэкономикэ изытет фэгъэхыгъэ зэхэсигьоу тхамэтагъор зыщизэрихъагъэм ащ фэдэ зэфэхысигъ кышишыгъ.

хъугъэхэм яшIуагъэкIэ
яцэнэр сменэхэр Ѣы-
мыIэжъэу, кIэлэ
еджакIохэм гъэсэнгъэ
зэрагъэгъотынэу, кIэ-
лэегъаджэхэм Iоф
ашIэнэу амалышIухэр
ятыгъэнхэ фае. 2023-рэ
ильэсым нэс шапхъэхэм
адимышитэрэ хэгIитэ-
къупIэу ашIыгъэхэр
Iухыжсыгъэнхэм
пэIухьаштыр бюджет-
тыв Ѣыгъэнэфэгъэнри

*нишээрүүлжээ аицыщ.
Инфраструктурэм
хэлхэвэгээ хүүщми,
шыольырхэм бизнес
цыклюм ыклю гурытым
Іэпилэггу аратынымкі
тызэраде Іэштми
тынаІэ атетыдзэн
фае, — кылуагъ
Владимир Путиным.*

Нэмэгдэхүүн нийтийн
бюджетийн щигьеэ-
нэфэргээштхэмкийн къяралыгьом
ипашээ пшъэрлылхээр къышы-
гъэх.

ХЭДЗЫНХЭМ ЯЗЭФЭХЬЫСЫЖЬХЭМКІЭ адэгощаагъэх

Іоныгъом и 17-м кыщегъэжъагъеу и 19-м нэс Урысыем и Къэралыгъо Думэ ыкIи Адыгеим и Къэралыгъо Совет – Хасэм ядепутатхэм яхэдзынхэу республикэм щыкIуагъэхэм язэфэхысыжыхэм афэгъэхыгъэ зэхэсигъо тыгъуасэ Адыгэ Республикаэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие щызэхщаагъ. Ар зэришагъ аш и Тхъаматэу Сэмэгу Нурубый.

Іофтхъабзэм икіеүх хэдзынхэм ахэлжэхъагъэхэм чанеү ялофшэн зэрээшүа-хыгъэр, ашкіэ зэрафэразэр Сэмэгу Нурбый кыыхигъэшыг. Хэбзэгъяуцүйэм димыштэу зекуягъэхэм пшъэдэкыжь зэрахьыщтыр кыуяг.

ПЕПЭКЪО Анет

ДЕЛЭКВО Алег.

Хэдзыхынхэр зыышкыгээхэй мафхэмдэо тхылъэу къаlэkIехьагэхэм афэгье-хыгээу къэгүшыгэль Гупчэ комиссиям и Тхъаматэ игудзэу Елена Майор. ХэдзыгIэхэм зэмьизэгыныгэхэр къачэ-таджхэу къыхэкыгэ, ау ахэр псынкIэу щагъэзьынштыгэх. Ащ къызэриуагъэм-кIэ, дэо тхылъэу къаlэkIехьагэхэм хэбзэгьеуцугэх диштэу ахэпльагъэх, зэхагыгэх, къызыпкырыкыгэхэм джэуапхэр аратыжыгэх.

Нэүжм янэнэр зэлүкіэгүмкэ Урсыые Федорацием и Федеральнэ Зэлүкэ и Къералыгъо Думэ идепутатынмкіэ хэдзынхэу республикэм щызэхащаъэр зэрифэшьушашэу зэрэкуюа гъэр агъэунэ-фыгъ. Гупчэм исекретарэу Хъацэцэ Фатимэ къызэриуа гъэмкэ, зы мандат зиэ хэдзыпэ коимкэ Адыгейим илъыклоу Владислав Резник Думэм хэхьяшт. Ар бэкіэ нэмыйкхэм алэ ишьыгъ.

Нэүжым янэрэ зэлүүкігъумкэ Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлүүкэ и

Къералыгъо Думэ идепутатынымкэ зы мандат зиэ хэдзэкло купэу N 1-м хэдзын бүллетеңхэу щагъэфедагъэхэм Хъацаа Фатима қызатгуышылаг.

Зыкы хэдэзынгээ коимкэ АР-м и Парламент идепутатхэм яхэдэзынхэм кэлхэү афхэхь угъэхэм нэужжым кытегушыгэлжэх. Кызыэралуагъэмкэ, мы лъэнэkyомкэ депутат 25-рэ хадзыгыг. Ахэм ашыщэү 18-р — «Единэ Россием», 4-р — КПРФ-м, 2-р — ЛДПР-м, 1-р — «Справедливая Россия» зыфиорэм ялтыклох. Зэкъэмкии Къэралыгы Советын — Хасэм депутат 45-рэ хадзыгыг, ахэм ашыщэү 25-р зыкы хэдэзынгээ коимкэ, 24-р зы мандат зилэхэлзынгээ коимкэ пхырыкынгэх.

Урысыем и Къэралыгъо Думэ ыкчи Адыгейим и Къэралыгъо Совет — Хасэм ядепутатхэм яхэдзынхэр республикем хэбзэгъэуцугъэм диштэу ўыкluагъэхэу плъйтэ зэрэхүүштэр комиссием хэтхэм зэдшатгаа, ашт эпхыгъэ унэшьо гъэнэфалам къатхажынгах.

Адыгейм щыпсэухэу льйтэныгъэ зыфэсшІыхэрэр, сихэдзакІохэр!

Адыгэ Республикаеми, шъори шъуишоигъоныгъэхэр парламентым ыхэрэ палатэ – я VIII-рэ зэлгүйгэлтгумкіэ Къэралыгъо Думэм къышызгъэльэгъонеу цыхъэшко ятнэрэу къызэрсфэшушыгъэмкіэ лъешэу сышуфэрэз. Адыгэ Республикаэм и Лышьхъэу Къумпыыл Мурат зипэцэ купэу сэри сзыыхэтим шъуицыхъэтельэу ары ащ сыйэреплтырэр.

Адьгейим илацхээр тигъусэу, партиеу «Единэ Россиер» тицэпилгэй юу республикэм социальнэ-экономикэх хэхьоньгээ егъэшыгъэнэмкэ, шольтырым исхэм яшылэклэ-псэуклэ зыкъегъэлтэгъэнэмкэ, нэмькү юфигьо зэфэшхъафхэм язэшлэхынкэ ильэситфэу блэктыгъэм къыклоц бэ твшээ ифагъэр.

Урсын Федерацием и Правительстви, федеральнэ министерствэхэмийн, ведомствэхэмийн тооны хувьшко адэтшлагь. Сиончерт ыпэки эзэртэйхээгээнэфыкыг таажаар, федеральнаа ахьщээ Испытэгьео ильээс къес республикэм къылкырэм ильэситфим къылкыц фэди 2,5-кээ хэхьуагь. 2016-рэ ильэсэйн ар сомэ миллиард 6,5-рэх хууьстыгээмэ, 2021-рэ ильэсэйн сомэ миллиард 16,4-м нэсигь. Ильэситфим къылкыц федеральнэ

Іәпүілгібоу республикам соме миллиард 68-рә пстәум-
кыл кызылкагъ. Аш хәхъе соме миллиарди 6,7-рә хұрә
ахъщә Іәпүілгі тедзәу коронавирусым пәуцжыгъе-
ным тельтатағъеу 2020-рә ильесым Адыгеим кыра-
тыгъэр. Инфраструктурә, социальне псөольә зе-
фешшыхафхәм яғыэпсынкі ықли яғыекілжыныкі фе-
деральне мылькоу Адыгеим кыяфатлупщырәр фәди
9-кіә нахыбы тышын тльэкыгъ. 2016-рә ильесым а
гухәлхәм апае соме миллион 582,3-рә къатлупщыгъа-
гъэмә, 2021-рә ильесым ар соме миллиарди 5,1-м
нәдгъесыгъ. Ильеситфым къыклоц республикам
пстәумкі соме миллиард 20,2-рә кызылкагъ. Аш
нәмыкіә Урысые Федерацием и Правительствә Ады-
геим социальнә-экономикә хәхъоныгъе зәришыщт
унәе программәри ыштагъ. Аш иғъезкіән пае ильес

къес сомэ миллиард къыхагъэкы.

Аш фэдэ федеральнэ мылькушхо къызэрэлуклагъэм ишүагъэкэлэ республикэм еджэплаклэхэр, къеллэцлийк ыгытылэхэр, сымэджэцхэр, гьогухэр, культурэмрэ спортымрэ япсэуальхэр, псыр зэралэклагъэхъэрэ псэуальхэр, укъэбзальхэр, нэмыкыл псэ

ольабэхэу социальне мэхъянэ зи|эхэр шағъэпсыгъэх.

Ольвасхэу социальны мэхваны зүйлэр шалтгаалсандаа
Республикам талээки хэхьоньгээ гэгшдигүйнэмжтэй, цыфхэм ящийн эзэнтгэлийн төслийн
Адыгейим ишаажэхэм джыри мурадышхохэр ялэх. 2021 – 2023-рэе ильяшхэм атэлтытэгээ федеральнэ бюджетийн социальны льэнэхийн, Адыгейим щынсэхүүхэрэм ящижигжэхэм псэвуальяа ягъэпсыни, ягъэкшээжыни мылькоу апэхухяащыр къышыдэлтиятаа. Урысые Федерацием и Правительствэ тыригүусэу 2022 – 2024-рэе ильяшхэм атэлтытэгээ бюджетийн мыгье тыйдэлажээ зыхыкчи, ыпэки фэдэу федеральнэ мылькум къыклемыгъэчигъэним, ишыкшагаа зыхыурэм, аш хэгъэхьогъэним тифэбэнэшт.

Сихэдзаклохэр, цыхъэ къызыэрсфэшьушыгъэмкэ джыри ээ тхашьуегъэпсэу шьосэю. Шьо шьуйлэпвилэгъо Адыгейм шыпсэурэ пстэуми яфедэ зыхэль лофшэнэир тишьыпкъэу льыдгъэкъотэшт, гухэлтэй тилэхэр зэкэ шлокл имылэу дгъэцэкъэштых.

Лъйтэнгъэ къышууфээзышىءى، Адыгэ Республикаسىنىң VIII-рэ зэлгүйкىلгъумкىءى كъэралыгъо Думамى идеپاتتىءى Владислав РЕЗНИК

Вакцинацием ухэлэжьэныр — мэхянэ зиЛэ гражданскэ льбэкьюу щыт

Коронавирусым зиушъомбгууним ишынагъо джыри кызэрэтшхарытыр сымаджэхэрэм япчагъэ къегъельагъо.

Джы бжыхъэ лъэхъаным пэтхъу-үтхуми ижъотыпэ къежъэ. Гухкэл нахь мышэмий, зэпахыре узитуuri зэхэхъанхэ альэкъы ыкчи ащ «микс инфекция» palo. Ащ фэдэ зыхъурэм цыфым ар фэукочыщтэп. Ащ пае Адыгэ Республиком псауныгъэр къеухумзгъэнимкэ и Министерствэ, Роспотребнадзорым Адыгеймкэ и Гъэлорышаплэ цыфхэм къяджэ мы йофыр Іспедэлэ амышынэу, вакцинэр зыхаргъэльханэу.

Цыфыбэ зыщызэрэугъоирэ чылгэхэм йоф ашызышлэхэрэм мы узыр къапыхъаным ишынагъо нахь ашхарыт. А купым хэхъэх къэлэгъаджэхэр. Мыгъэрэ ильэс еджэгъур рамыгъэхъэжызэ коронавирусым пэуцужырэ вакцином ихэльхан епхыгъэ йофхъабзэм педагогическэ

йофшлэхэм япроцент 70-рэ фэдизир хэлэжьагь.

Шышхъэлеу мазэр имыкызэ вакцинациер зыктугъэхэм ашыц Мьеекъопэ гурит еджаплэу N 2-м адьгабзэмкэ иклэгэдэгэдэжэй Мэшлэкъо Риммэ. Вакцинацием ухэлэжьэныр — мэхянэ зиЛэ гражданскэ лъбэкьюу зэрэштыр ащ къигүрэло.

— Мы йофым егъээзгъэ хэлъэу щытэп. Ау тэ, къэлэгъаджэхэм, нэбгырабэмэ тызэрхэтир зыщыдгъэгъупши хуушилтэп. Сэ сийхъэ имызакьюу, мафэ къэс сзылууцэхэрэм япсуныгъи сидегупшиасагь. Сыда

Иомэ мы узыр зэпахыжыс. Аштыцызыухъумэн амалзуу джыши. Иэу медицинэм иофишилэхэм къялорэр вакцинэр арти, ильэс еджэгъур етмыгъэжъэжызэ йахьитиури зыхязгъэлъхагь, — къицуагь Мэшлэкъо Риммэ.

Тигушилэгэтуу кызэрэхигъэшыгъэмкэ, прививкэр ипсауныгъэ лъешэу къегоуягъэп, ау ылэпкэ-лъэпкэхэр ыпэрэ мафэм маклэу узыгъэх, чылгэе къизхальхагъэр онтэгьоу щитыгъ.

— Вакцинэр зэрэсхэлтым паекъэмынэу Роспотребнадзорым къыгъэнэфэгъэ санитарни шапхъэхэр сэгъэцаклэх. Нэгүүхээр мэфэ реным сиуль, бэрэ сиэхэр, нэ клоцлыр сэтхваклых, — хигъэунэфыкыгъ къэлэгъаджэм.

МэфэкI къэгъэлъэгъон

Литературэм ильэпсэхэш

Адыгэ литературэм икъежьэлэ-уцуплэ йутыгъэу, ащ лъэнүкүабэкэз зиахышишу хэзышыхагъэу Хъаткъо Ахъмэд Джанхъот ыкъор къызыхъугъэр ильэси 120-рэ мэхъу. Ащ фэгъэхыгъэ мэфэкI къэгъэлъэгъонир АР-м и Лъэпкъ тхыльеджаплэ къыщызэуахыгъ.

Тхыльеджаплэ литературэмээр краеведениемрэкэ иотдел иофишилэхэм зэрэхагъэунэфыкырэмкэ, А. Дж. Хъаткъор лъэпкъ литературэм игупшиси, ыкъуачы хэзылхъэгъэ гъесагь. Къыгъэшлагъэр ильэс 36-рэ нылэп, ау шлагъэу илэр бэдэд. Итхыльхэм къашилтыгъэ йофхъохэр непи мэхъанэ зиэх.

МэфэкI къэгъэлъэгъоным Хъаткъом икъелэмыпэ къыпыкыгъэ произведениехэр зиэтдхыльхээр: «Сыбылым фэклиод», общественнэ-политическа тхыгъэу «Зоо къэхъуща?», инсценировкэхэр зиэтдхэу «Къежэгъак!», иапэр усэхэу 1923-рэ ильэсис гъэзетэу «Адыгэ маекъем» къихъагъэхэр, журналхэм Ахъмэд иусэхэу, рассказхэу, очеркхэу опсауфэ ытхыгъэхэр артэлтэльгъо.

Усаклом ежь итворческэ гъогу къизыютыгъэу, шлош-еплэхъялэхэу шэнгэлэлжхэм, журналистхэм, иофишилэгъуухэм атхагъэ статьяхэр, рецензиехэр, очерк къэлхэх къэгъэлъэгъоным хэлтих, ахэр гъээз ыкчи журнал зэфшхъафхэм къашихагъэ. Адыгэ тхыгъэ литературэм итомишэу гуманитар

ушэтынхэмкэ Адыгэ республике институтэу Т. Клэрашэм ыцэ зыхырэм къыщыдэктыгъэутишлэгъэлжэхэ-литературоведхэм Хъаткъо Ахъмэд ифэшьошэ гүшүгъэу итворчествэ къыралуаплэхэрэр зиэтдхэй къэгъэлъэгъон хэль.

Мэклайхэм тхыль зэфшхъафэу 30 фэдэз атет, ахэр щэлэфэ ежь ытхыгъэхэр ыкчи усаклор зыщымыгъэж уж ипроизведени-

хэхэр зиэтдхэу къытырадзагъэхэр арти. Ахэм зэкимэи Хъаткъо Ахъмэд адьгэ литературам йофшхуу филэжыгъээр, зэрэхтэхкло гъэшлэгъонагъээр, ильэпкъ паемэ, зэрэпсэемыблэжыгъээр къашилтыгъэ. Мыш фэдэ зъэпкъ мэхъанэ зиЛэ къэгъэлъэгъонхэм япльхэмэ еджаклохэм ыкчи студентхэм къашхъялэшт.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

Агъэмисагъ

Мьеекъопэ къэлэ администрацием ипащэу йоф зышлэштигъэм кыфызэуахыгъэ уголовнэ йофым ыльэнүкъоклэ Урысые Федерацием и Следственнэ комитет исследственнэ Гъэлорышаплэу Адыгэ Республикэм щылэ зэхэфынэу ышыгъэхэм къаклэлтыгъо лажьэ зиээр хыкумым ыгъэмисагъ.

УФ-м и Уголовнэ кодекс истатья кызэрэгъенафэу, егъэзгъэ йоф хэлъэу зээзгыныгъэм зэрэглигъэтхагъэм, къэрэ пкыгъохэр хэбзэнчээу зэригыгъэхэм, зэкъодзэн нэшанэ зиЛэ бзэджэшлэгъэ ин зэрээрихагъэм къахэкыкэ хуульфыгъэр агъэмисагъ.

Следствием зэригэунэфыгъэмкэ, 2018-рэ ильэсис жьонгъуаклэ Мьеекъопэ къэлэ администрацием ипащэу йоф зышлэштигъэм мэкъумэш продукцием икъэгъэкын ыкчи илгээхэй дэлжэгъэрэ предпринимателр икабинет къыригъэблэгъагь ыкчи ащ ичыгу йахьэу Мьеекъопэ районым щылэ ежь иемкэ къырихъожы шоигъоу едэуагъ. Чыгу йахьхэм арьиль пчагъагь ыкчи ауасэр зэрэзэткылхэрэр къызыдэльтээм, предпринимателр къезгыгъэп. Джащыгъум лажьэ илэу агъэмисагъэм къуачлэр кыззифигъэфедээ предпринимателр ыгъэшүнэу ыублагъ. Нэужым ыгу къодыгъэу, щынагъом зыщиухъумээ Мьеекъопэ къэлэ администрацием ипащэу йоф зышлэштигъэм идао фигъэцэлгээ ыкчи ичыгу йахькэ ащ хэхъожыгъыгъ.

Ащ нэмыккэ агъэмисагъэм иунэу Мьеекъуапэ иурамэу Привокзальнэм тетым къэрэ пкыгъохэр ыкчи щэхэр хэбзэнчээу щыгъхэу къырагъотагъэх.

Джащ фэдэу лажьэ зиэхээ 2017-рэ ильэсис бэдзэогъум инэуас горэм ичыгу йахь 3-у Кужорскэ къоджэ псеүпэл шырилэр гъэпцагъэкэ къыззэлгэхъан гүхэль илэ щэн-щэфын зээзгыныгъэм къигъэтхэнэу къыригъэзгыгъагь. Ау инэосэ хуульфыгъэм ичыгу йахьхэм ашыцыр нэмыккым тыритхэн ымыльгъынэу уполномоченнэ къулыкъоу регистрацие зышырэм къыззэлгъэкложыгъ.

Хыкумым ышыгъэ унашьомкэ лажьэ зиэхээ 2-рэ мэзи 6-рэ условнэу тырилхагъ. Мы унашьом джыри хэбзэгъэуцугъэ къуачлэр илэп.

Къэбар жъугъэм иамалхэм язэнэкъокъу

2014-рэ ильэсүм кыщегъэжьагъэу ильэс къэс УФ-м мэкъумэш хызмэтимкэ и Министерствэ журналистхэм, блогерхэм, сурэттех корреспондентхэм апае «Моя земля – Россия» зыфиорэ зэнэкъокъур зэхещэ.

2020-рэ ильэсүм ар къэралыгъо программэу «Къоджэ псеуплехэм хэхъоныгъэ ягъэшьыгъэнимкэ, мэкъумэш туризмэм зөгъэушомбгүйгъэнимкэ опыт зиэхэм якъэбар лыгъэжкотэгъэнир, мэкъумэш хызмэт тофшлэнэм нахьыбэу уасэ фашыныр, лъепкь шэн-хабзэхэр къэгъенжьигъэнхэр ары шшъялэу мы тофшлабзэм илэр. Ар номинации 12-у зэтэутыгъ, мэкъумэш производствэм, къоджэ псеуплехэм, социалын тофыгъохэм ахэр афэгъэхыгъэх.

Къэбар жъугъэм иамалхэм язэнэкъою мыйтэ щылэштэм хэлажьэмэ зышоигъохэм яофшлагъэхэр аштэнхэу зэррагъэжьагъэмкэ УФ-м мэкъумэш хызмэтимкэ и Министерствэ макъэ къеѓээу, чъэпьюгъум и 31-м нэс ашц палъау кыгъэнэфагъ.

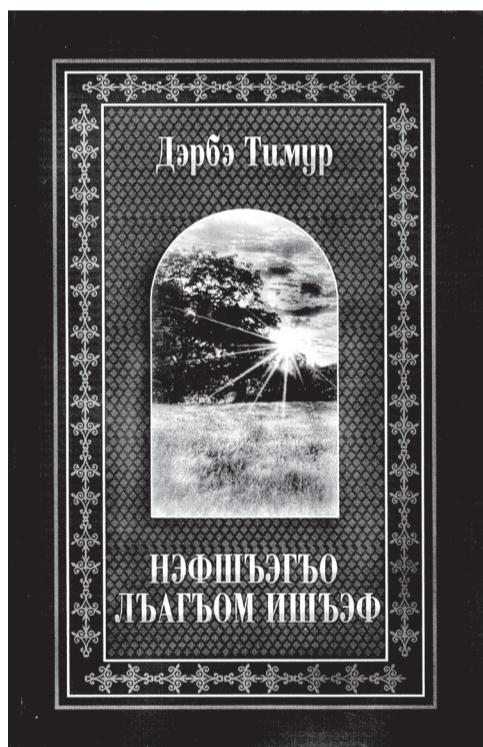
Къоджэ псеуплехэм хэхъоныгъэ ягъэшьыгъэнимкэ, мэкъумэш туризмэм зөгъэушомбгүйгъэнимкэ опыт зиэхэм якъэбар лыгъэжкотэгъэнир, мэкъумэш хызмэт тофшлэнэм нахьыбэу уасэ фашыныр, лъепкь шэн-хабзэхэр къэгъенжьигъэнхэр ары шшъялэу мы тофшлабзэм илэр. Ар номинации 12-у зэтэутыгъ, мэкъумэш производствэм, къоджэ псеуплехэм, социалын тофыгъохэм ахэр афэгъэхыгъэх.

Къэралыгъо хэбзэ органхэм ялты-

клохэр, зэлъашлэрэ журналистхэр, блогерхэр, гъэхъэгъэ инхэр зышыгъэ фермерхэр жюри хагъэхьагъэх. Тофшлажъэхэм кыщаётыгъэ темэр игъомэ, икъоу ар кыгъэлэгъуагъэмэ, дизайнер екъоллакъ илэу гъэпсыгъэмэ, логикэ хэлымэ, нэмыхыбэхэр къыдалтытээ ахэм уасэ афашишт.

Гъэзетеджэм ишЮшI

Ипсэльэ псыхъагъэ сигъэрэзагъ

Непэ сигушилэ фабэ зылыгъэсүмэ сшюигъор лъэпкь гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шхъялэу Дэрбэ Тимур ары.

Тимур бэшлагъэ иусэхэу псэм нэххэрэр зитхыхэрэр. Сээ зэрэсшлэрэм фэдэу поэзиер зиклэсэ цыифхэу, тигъэзетеджэхэм ар ашлэу сшошлы. Мы ильэсүм авторым кыдигъэкъыгъэ тхылтыр кызызслэхъэм, мыззу, мытлоу седжагъ, «гур ешэфы» зыфалорэм фэдэх иусэхэр. Тхылтым ус 214-рэ дэт. Мынг фэдиз усэр ыкулкылэ ушьагъэу, ятемэ икъызэхүн фэктулау, усэ зэхэлхъянымын пыль шапхъэхэр гъэцэклиагъэхэу, гупшисэр куоу, псальэр псыхъагъэу тхыгъэ. Аферым, Тимур! Уильэпкь шулээжьоу фуули, училээ зэрэунигупси, нытихэр зэрэуиласи, сабийхэр зэрэунигупси псэ йашлукъ кынполотыкыгъэх. Усээ пэпчь укытегущылэнэу гъэзет нэклуб-

гъом ифэштэлти, сээ рэзэнгъэу хэзгъотагъэм фэгъэхыгъэ гүшүэхэр згъэклиэгъэх. Цыфыгъэм фэгъэхыгъэу авторыр зынэмсигъэ къэнагъэп. «Нэфшэгъюльагъом ишьэф» зыцэ тхылтыр, шүклэ, дэгүүкэ ушьагъэм хэтрэ адигэ цыиф еджагъэми — зэрэджа гъэмкэ зыфэрэзжэхьицт, ыгъэгушошт. «Нэфшэгъюльагъом ишьэф» — тыйдэ кыщежьера, тыйдэ нэсыжыра? Ар хэти ежь иакыл кынзэрих. Сыда ишьэфир? Тхылтым уеджэмэ, гъогу зэхэкылэ, гъогу зэхэхъяжхэм Ѣынэгъэм икъежьялти, икуупли, иклэхүи уащыуегъакъ. Дунай кіэракъэм ущехъакъ, дэгъум ухеши, дахэр кыншынфөшэи. Бээм идэхагъи, псэм ишшүгъи, шум итхагьи,

шульэгъум ыкыучи... Бэдэд авторым игулшисэ зынэсүрэр, ипсэльэ псыхъагъэкъ кынзэрэуатэрэр.

Усэкээ тхыгъэ пъесэу тхылтым икъежьялпэ дэтир тофшэгъэшхү. Джырэ нэс зигугуу амышыгъэ хууѓэшлэгъэ гъэшлэгъонэу адигэхэр зыхэлжэхъэм пъесэр кватегущылэ. Аш уеджэнри гъэшлэгъоны, ау Тимур кынзэрэхтыгъэм тэхигъэу тиартист хуулхэхэм ар сценэм кыншытфагъэльагъомэ нахь гъэшлэгъоницт. Нэм ыльэгъурэр, гум ышхъялэбэ! Аши тежэн, тышылэмэ тльэгъунэу сэгүгъэ. Тимур тофшлажъэ сэгъэлъялпэ, илэжыгъэ хигъахьоу, шүклэ, дахэкъ иренэу кынштэшшунэу сифэлъяло!

ХҮҮТ Cap.

ЯшIэнэгъэ хагъэхъонэу

Пенсионерхэм ыкыи пенсием клоним зыныбжь екъоллагъэхэм финансхэм алъэнэкъокъ ишIэнэгъэ хагъэхъон амал Урысые Банкым къареты.

Пэудзыгъэ шыкъэм тетэу аш зэхи ѡрэ егъэджэнхэм Адыгэим исэу шоигъонигъэ зиэхэр зэкээ хэлэжьэнхэ альэкишт. Ахэр тыгъуасэ, йоныгъом и 22-м, рагъэжьагъэх, мы ильэсүм итыгъэззэ и 17-м нэс клоштых.

Банкым испекалистихм унэе бюджетир зэрэгбээзекъоштым, финансхэм алъэнэкъокъ фэлэ-фашлэу бгъэфедэштэр кынзэрэхэхыштым, хъоршэригъэ зэзыхъэрэ бзэджашэхэм зызэрашуухъумэштым тинахъижъхэр афагъэсэштых.

— Иунэе мыльку зэргээзекъоштым ылъэнэкъокъ ишIэнэгъэ хэзигъахъомэ зышоигъор нахыбэ хууѓэ, ныбжымыи епхыгъэп. Ильэсэу тызхэтим

ищилэ мазэ кыщегъэжьагъэу мэллийфэгъум нэс сессиев щылагъэм кыдигъэлэлтигъэгъэ егъэджэнэу тишшольыр Ѣыншагъэхэм нэбгырэ 300-м ехуу ахэлжьагъ. Аш ишшүагъэкъ и вебинархэм яплыгъэхэм ячъягъэкъ Кынблэ Федеральнэ шольырым Адыгэим яплээнэр чынпээр Ѣиубытигъ, — кыншагъ Урысые Банкым и Кынамэ АР-м Ѣынэм ишацэу Сергей Самойленкэм.

Егъэджэнхэм ор-орэуи уахэхъан плъэкъыт. Шхъадж зыныфэе уаххээр ыкыи темэу зэрэджэштэр проектын интернет нэклубго кыншыхын амал и, еджэним узэрэхъяшт шыкъэри аш ибгъотэшт.

Адыгэ Республикэр зызэхащагъэр ильэс 30 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ Іофтхъабзэу зэрахьащхэр

N	Мафэр	Уахътэр	Іофтхъабзэр	Чыплэр
1	Іоныгъом и 30-м	12.00	Къэгъэльэгъонэу «Адыгэ Республикэм и Маф» зыфиорэр	Т. Кіращэм ыцлекі щыт литературнэ музеир
2	чъэпьюгъум и 1 – 30-м	8.00-18.00	Къэгъэльэгъонэу «Дню рождения республики посвящается» зыфиорэр	Хъафизэхэм атегъэпсыхъэгъэ Адыгэ республикэ библиотекэр
3	чъэпьюгъум и 1-м	10.00 – 12.00	Ильэси 100 ыкли аш ехъу зыныбжхэм афэгушоштых, Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ишүүфэс тхыльрэ шүхъафтынхэмрэ аратыштых	Адыгэ Республик
4	чъэпьюгъум и 1 – 5-м	10.00 – 18.00	«Город мастеров» зыфиорэр проектым къыдыхэлъытагъэу Іэпэласэхэм яларышхэм якъэгъэльэгъонэу «На земле Адыгей праздни!» зыфиорэр	Культурэмкэ къэлэ Унэу «Гигантый» дэжь
5	чъэпьюгъум и 2-м	10.00	Адыгэ Республикэр зызэхащагъэр ильэс 30 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ къэгъэльэгъон	Искусствэхэмкэ Адыгэ республикэ колледжэу У.Хь. Тхъабысымэм ыцлекі щытыр
6	чъэпьюгъум и 2-м	10.00	Мэфэкі концертэу «Песнь моя – Адыгэя моя» зыфиорэр	Искусствэхэмкэ Адыгэ республикэ колледжэу У.Хь. Тхъабысымэм ыцлекі щытыр
7	чъэпьюгъум и 2-м	10.00 – 14.00	Адыгэ лъэпкъ шъуашэм икъэгъэльэгъонэу «История, традиции, будущее адыгского национального костюма» зыфиорэр	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние
8	чъэпьюгъум и 2-м	12.00	Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкі зэлуклэрэ концертэрэ	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние
9	чъэпьюгъум и 4-м	9.00 – 18.00	Краеведениемкэ Іофтхъабз, тхыль къэгъэльэгъонэу «Тобой горжусь, республика моя!» зыфиорэр	Адыгэ республикэ кіләцілкү библиотек
10	чъэпьюгъум и 4 – 5-м	10.00 – 14.00	«Локо-дзюдомкэ» кіләцілкү лигэу 2008 – 2009-рэ ильэсхэм къэхъугъэ шъэожъыехэр зыхэлэжъэштхэм къыдыхэлъытэгъэ республикэ зэнэкъокъу шъхъэихыгъэу Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэр	Физкультурэ-спорт комплексэу «Ошъутен»
11	чъэпьюгъум и 4-м	11.00	Адыгэ Республикэр зызэхащагъэр ильэс 30 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ шыгъачь	Адыгэ республикэ шыкъэгъэчап!
12	чъэпьюгъум и 4-м	16.00	Проектэу «Мые къуапэ» зыфиорэм къыдыхэлъытэгъэ тематическэ экскурсиене «Адыгэ джэныкъу» зыфиорэр	Зэгурыоныгъэмрэ Зыкыныгъэмрэ япчэгу
13	чъэпьюгъум и 5 – 10-м	9.00-18.00	Тхыль къэгъэльэгъонэу «По пути мира и согласия» ыцлэр	Адыгэ республикэ ныбжыкі библиотек
14	чъэпьюгъум и 5 - 10-м	9.00 – 18.00	Фотоколлажэу «Это земля твоя и моя»	Адыгэ республикэ ныбжыкі библиотек
15	чъэпьюгъум и 5-м	10.00	Флешмобэу «Уипчэдьыжь шу, Мыекъуапэ – Адыгейм икъэлэ шъхъа!» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, «Мэздахэм» идэклюп!
16	чъэпьюгъум и 5-м	10.00 – 20.00	«Любимому парку – 135!» зыфиорэр Іофтхъабзэр, мастер-классхэр	къэлэ паркым идэхъап!
17	чъэпьюгъум и 5-м	10.00 – 21.00	Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ тематическэ зэнэкъокъухэмрэ Іофтхъэбзэ зэфэшхъафхэмрэ	къэлэ паркыр, эстрадэу «Ракушэм» дэжь
18	чъэпьюгъум и 5-м	10.00 – 14.00	Урсынэ физкультурэ-спорт комплексын ифестивалэу «Готов к труду и обороне» зыфиору Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэр	Адыгэ республикэ стадион
19	чъэпьюгъум и 5-м	10.00	Автофестивалэу «Мыекъуапэ» зыфиорэр	къ. Мыекъуапэ, автомобильхэр зыщащэрэ бэдзэр
20	чъэпьюгъум и 5-м	10.00 – 13.00	Адыгэ Республикэм иорганизациехэу гурыт сэнэхьат гъэсэныгъэ язытыхэрэм ашеджэхэрэм яспартакиадэу «Молодость, спорт, красота!» зыфиорэр (есыныр, футболыр, атлетикэ псынкіэр ыкли нэмүкхэр)	псаунигъэр зыщащагъэптиэрэ физкультурэ комплексэу «Акуанда»
21	чъэпьюгъум и 5-м	11.00 – 17.00	Сурэтышхэм, лъэпкъ Іэпэшысэхэр зышыхэрэм ялэшлагъэхэм якъэгъэльэгъон-ермэлыкъ	Лениним ыцлекі щыт пчэгур
22	чъэпьюгъум и 5-м	12.00	Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ музыкальнэ спектаклэу «Прикосновение»	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу А.А. Хъанэхъум ыцлекі щытыр
23	чъэпьюгъум и 5-м	12.00 – 18.00	Мэфэкі Іофтхъабзэу «Адыгэя родная моя!» зыфиорэр	Теклоныгъэм ибульвар
24	чъэпьюгъум и 5-м	15.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ иконцертэу «Тебе, республика моя!» зыфиорэр	Зэгурыоныгъэмрэ Зыкыныгъэмрэ япчэгу
25	чъэпьюгъум и 5-м	16.00 – 17.30	Муниципальнэ творческэ коллективхэм яконцертэу «Праздник республики – праздник столицы!» зыфиорэр	«Мэздахэм» идэклюп!
26	чъэпьюгъум и 5-м	16.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние урсын лъэпкъ Іэмэ-псымхэмкэ и Къэралыгъо оркестрэ иконцертэу «Любовь моя, Адыгэя» зыфиорэр	Лъэпкъхэм язэкъошныгъэ ипчэгу
27	чъэпьюгъум и 5-м	18.00 – 22.00	Адыгэ Республикэм иартистхэм ямэфэкі концерт	Лениним ыцлекі щыт пчэгур
28	чъэпьюгъум и 5-м	22.00	Мэфэкі мэшюустхъу	Лениним ыцлекі щыт пчэгур

ЮНЫГЪОМ И 28-Р АДЫГЭ ШЬУАШЭМ И МАФ

Цыер бланэм
зэрхьэ,
Саер кІэракІэшь,
кІэракI.
Пшъашъэр нэгушлоу
къэшьо,
МэфэкІым лъагэу
зеэт.

Гандбол

«АДЫИФЫМ» иешІэгъуитІу

«Университет» Ижевск — «АГУ-Адыиф» Мыекуапэ — 28:28 (17:13).
«Адыиф»: Клименко — 1, Краснокутская, Кириллова, Колодяжная — 1, Мещерякова, А. Морозова — 4, Богданова — 9, Куцевалова — 1, Казиханова — 3. Дмитриева — 2, Краснова — 1, Кобл — 6, къэлэпчэйтхэр: Баскакова, Скнарь, Кожубекова.

Зэлукіэгъум теклоныгъэр къы-
щидихын имурадэу «Университе-
тыр» ешІэштыгъ. Такъики 6
къыззэнэм, 27:25-у Ижевскэ
ыхыштыгъ. ТиешІэлко Іепэласэу
Дарья Богдановам гъогогуи 2
къэлапчэм Іэгуаор дидзагъ —
27:27, такъики 4 къэнагъэр.

Ухъумэн Іофиғъохэм нахь
агъэгумэкіхээ командэхэр
ешІэштыгъэх. Уахтэр 59.30 ху-
гъэу Диана Казихановам хъагъэм
Іэгуаор ридзагъ — 27:28. Универ-
ситетыр псынкіэ ыпекіэ къыллы-

къотагъ. НэгъеупІэгъуи 10
къенагъэу Виктория Вахрушевам
«Адыифым» икъэлапчэ Іэгуаор
къыдидзагъ — 28:28. «Адыифыр»
ыпекіэ илъынэу игъо ифагъ.
Зэлукіэгъур зыщаухыштым Викто-
рия Мещеряковар «Университе-
тым» икъэлапчэ блэугъ.

«Адыифым» Уфа ыкы Ижевскэ
ешІэштыгъиту ашырилаагъ, очкоу 3
къыхыгъэу Мыекуапэ къегъэ-
зэжы. Чъэпьюгъум и 3-м «Ады-
ифыр» «Ставрополье» Ставрополь
тикала щыукишт.

ЗЭТЭГЬАПШЭХ

Суперлигэм хэт гандбол ко-
мандэхэр купэу «Б»-м щешІэхэр
чыпілэу зыдэштыхэр.

1. «Динамо» — 8
2. «Ставрополье» — 4
3. «Адыиф» — 3
4. «Университет» — 3
5. «Луч» — 2
6. «Уфа» — 0.

«Адыифым» ухъумэн Іофи-
гъохэр нахь дэгъоу ыгъэцакІэхэ
зыхъукіэ, теклоныгъэр нахъыбэрэ
къыхышт.

Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Футбол

«ЗЕНИТ» ҮПЭ ИШЬЫШТХА?

Хэгъэгум футбольмыкІэ
иапишъэрэ күп хэт коман-
дэхэм я 8-рэ ешІэгъуэр Ю-
ныгъом и 18 – 20-м ялагъэх.

КІэуухэр

«Уфа» — «Химки» — 3:2,
«Крылья Советов» — «Ростов»
— 4:2, «Ахмат» — «Краснодар»
— 0:2, «Нижний Новгород» —
«Арсенал» — 2:3, «Шахцэ» —
«Динамо» — 0:1, «Урал» — «Ло-
комотив» — 0:0, «Рубин» —
«Зенит» — 1:3, ЦСКА — «Спар-
так» — 1:0.

2021 – 2022-рэ ильэс ешІэгъум
«Зенит» дышъэр ыхынным нахь
фэхъазыр. Клубым икапитанэу
А. Дзюба ыпекіэ зилььукіэ зэхэшэн
Іофиғъохэр зэригъэцакІэхэрэм
даклоу, къэлапчэм Іэгуаор дидзэу
ригъэжэхъыгъ. С. Азмун, А. Еро-
хиним, фэшхъафхэм хъагъэм
Іэгуаор бэрэ радзэ.

Хэта «Зенит» үпэ иуцощтыр?
«Рубин» зыпкъ итэу ешІэрэп,
«Динамэр», «Локомотив», фэш-
хъафхэр къахэшых, ау дышъэр
ахыштым къэшІэгъуа.

ЦСКА-р «Спартак» зыдешІэм,
А. Заболотнэм я 81-рэ таикыым
къэлапчэм Іэгуаор дидзагъ. Гъэ-
шэгъоны, ЦСКА-р зэ нылэп къэлап-
чэм зэрэдэуагъэр. «Спартак»
нахъыбэрэ ыпекіэ ильштгъ, ау
хъагъэм Іэгуаор ридзэн ылъэкігъэп.
ЦСКА-м икъэлэпчэйтэу И. Акин-
феевыр цыхъашІэгъуо ешлагъ.

«Краснодар» 2:0-у къыхыгъ.
Р. Кабеллэ я 41-рэ, А. Ильиним
я 44-рэ таикыхэм хъагъэм Іэ-
гуаор радзагъ.

Адыгэм я таирх къалэу Шахцэ
икомандэ «Динамэм» дэгъоу дэ-
шлагъ шхъааем, хъагъэм Іэгуаор
ридзагъэп. «Шахцэ» зэнэкъокум
иа 2-рэ чыпілэ къыбгынаагъ.

ЧЫПІХЭР

1. «Зенит» — 20
2. «Динамо» — 16
3. «Локомотив» — 16
4. «Шахцэ» — 15
5. «Рубин» — 14
6. «Краснодар» — 13
7. ЦСКА — 13
8. «Н. Новгород» — 11
9. «Спартак» — 10
10. «Кр. Советов» — 10
11. «Ахмат» — 9
12. «Уфа» — 8
13. «Арсенал» — 8
14. «Ростов» — 6
15. «Химки» — 6
16. «Урал» — 3.

«Ростов» итренер шхъаалэу
Юрий Семиним къызэриуагъэу,
ухъумаклохэм хэуқыоныгъэ къы-
зэрыклохэр ашы зыхъукіэ, текло-
ныгъэр къэлапчэмтэп, ауж къинэрэ
клубхэм уахтэшт. «Ростов»
инеуштырэ мафэ зыфэдэштыр
Ю. Семиним къыуагъэгоп.

Я 9-РЭ ЗЭЛКІЭГЪУХЭР

25.09

«Химки» — «Локомотив»
«Зенит» — Кр. Советов»
«Спартак» — «Уфа»

26.09

«Динамо» — «Рубин»
«Ростов» — «Ахмат»
«Краснодар» — «Шахцэ»

27.09

«Урал» — «Арсенал»
«Н. Новгород» — ЦСКА.

Зэхэзшагъэр
ыкИ къыдэзы-
гъэкІырэр:

Адыг Республика мэлэпкэ ЙофиэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкэ-
гъухэм адярьэ зэхъи-
нгъэхэмкІэ ыкИ
къэбар жуугъэм
иамалхэмкІэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шыІэр:
385000,

къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаIихырэр А4-кІэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчъагъэкІэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цыкIунуу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкІегъэкІожых.

E-mail: adyvoice@
mail.ru

Зыщаушыхвьатыгъэр:
Урысы Федерацем
хэутын ЙофиэмкІэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкІэ ыкИ зэлты-
ІэссыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпІэ гъэлоры-
шапI, зэраушыхвьатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхвьатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІемкІи
пчагъэр
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1983

Хэутынм узшы-
кIэтхэнэу
щыт уахтээр
Сыхьатыр
18.00
Зыщаушыхвьатыгъэхэ
уахтээр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъаалэм
ипшъэрэльхэр
зыгъэцакІэрэр
Мэшлэкъо
С. А.

ПшъэдэкІынж
зыгъыре
секретарыр
ЖакІэмыкъо
А. З.